

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania W. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Częstochowie
z udziałem zainteresowanych: T. B., R. K. i K. R.
o odpowiedzialność za należności składkowe,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczony od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 5 czerwca 2014 r., sygn. akt III AUa 1709/13,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od W.W. na rzecz organu rentowego 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie wyrokiem z dnia 11 marca 2013 r. zmienił zaskarżoną przez wnioskodawcę W. W. decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Częstochowie z dnia 5 marca 2009 r. stwierdzającą jego odpowiedzialność za zobowiązania składkowe „M.” Spółki z o.o. w łącznej kwocie 119.484 zł (bez odsetek) powstałe od czerwca 2004 r. do lipca 2005 r. w ten sposób, że zwolnił W. W. od określonej w decyzji odpowiedzialności.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach, po rozpoznaniu apelacji organu rentowego, wyrokiem z dnia 5 czerwca 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie oraz zasądził od W. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Częstochowie kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Sąd Apelacyjny uznał, że poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne nie dawały podstaw do zwolnienia wnioskodawcy z odpowiedzialności za zaległości składkowe i przyjęcia, że nie ponosi on winy w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości, ponieważ wykonywanie obowiązków członka zarządu spółki powierzył innym osobom.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 116 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 613) w związku z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 121; dalej jako ustawa systemowa) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie (niewłaściwą wykładnię) polegającą na uznaniu, że skarżący ponosi odpowiedzialność za zobowiązania „M.” Spółki z o.o. wobec organu rentowego z tytułu zaległości składkowych, podczas gdy prawidłowe zastosowanie wskazanych przepisów prowadzi do wniosków odmiennych oraz przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to – art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nieodniesienie się do całego zebranego materiału dowodowego.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i utrzymanie w mocy poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą wykładni treści art. 116 ustawy – Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej oraz występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych sprowadzających się do odpowiedzi na pytania:

- 1) Czy uzyskanie przez organ rentowy informacji, że przeprowadzenie egzekucji z majątku spółki jest niemożliwe z uwagi na nieprzewodzenie działalności w dotychczasowej siedzibie, mimo wpisów w Krajowym Rejestrze Sądowym, potwierdzającym miejsce prowadzenia działalności

bez podjęcia innych czynności zmierzających do ustalenia majątku spółki, jest wystarczające do stwierdzenia, że egzekucja z majątku spółki była całkowicie lub częściowo bezskuteczna;

- 2) Czy nieprzeprowadzenie przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym – ustalającym odpowiedzialność członka zarządu spółki za zobowiązania wobec organu – postępowania dowodowego poprzez oddalenie wniosków dowodowych składanych przez uczestnika tego postępowania, a mających na celu ustalenie majątku spółki, z którego możliwa będzie egzekucja świadczeń, jest okolicznością mogącą stanowić o przesłankach obciążających członka zarządu;
- 3) Czy posłużenie się przez ustawodawcę w art. 116 § 2 ustawy – Ordynacja podatkowa określeniem „pełnienie obowiązków” wskazuje, że chodzi tu o rzeczywiste, czynne ich wykonywanie, czy tylko o piastowanie funkcji, z którą obowiązki te są związane.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania oraz zasądzenie od skarżącego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, względnie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeśli zachodzi nieważność postępowania lub jeśli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarga kasacyjna nie jest bowiem kolejnym środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, stąd też ewentualna możliwość dalszego postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane

szczególnymi przesłankami, w tym wymienionymi w cytowanym powyżej art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie jako okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazuje wymagające rozstrzygnięcia istotne zagadnienia prawne oraz potrzebę wykładni art. 116 ustawy – Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i 32 ustawy systemowej. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s 51). Z kolei odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (tak: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego lub wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na

wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179; z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, LEX nr 1678102).

Skarżący, ograniczając się do sformułowania szeregu pytań, w istocie nie przeprowadza żadnego pogłębionego wywodu prawnego dla wykazania, że jego wątpliwości stanowią istotne zagadnienia prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2013 r., I PK 121/13, LEX nr 1554884). Wstępnie należy zauważyć, iż Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2011 r., II UK 174/10 (OSNP 2012 nr 5-6, poz. 73 z glosą R. K.) uznał, że podstawą powstania odpowiedzialności jest sam fakt bycia członkiem zarządu. Świadome i dobrowolne oddanie faktycznego zarządzania spółką osobie spoza zarządu nie zwalnia członka zarządu z jego obowiązków wynikających z pełnienia funkcji w tym organie, ani od odpowiedzialności za ich niedopełnienie. W konsekwencji nie można uznać, że niezgłoszenie we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęcie postępowania układowego nastąpiło bez winy członka zarządu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 września 2009 r., II UK 406/08, LEX nr 553693; z dnia 30 września 2014 r., III UK 201/13, LEX nr 1544314). Wskazać również należy, iż samo pełnienie obowiązków członka zarządu odnosi się do kontekstu faktycznego, a kwestionowanie w skardze ustaleń faktycznych, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku jest wyraźnie wyłączone na mocy art. 398³ § 3 k.p.c.

Kwestia bezskuteczności egzekucji była już przedmiotem bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego, w którym przyjęto między innymi, że bezskuteczność egzekucji, rozumiana jako brak możliwości przymusowego zaspokojenia wierzyciela publicznoprawnego w toku wszczętej i przeprowadzonej przez organ egzekucyjny egzekucji skierowanej do majątku spółki może być wykazana nie tylko na podstawie postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, ale także w inny sposób (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2011 r., II UK 5/11, LEX nr 1084735). A zatem zagadnienia prawne stanowiące przyczynę wniesienia skargi kasacyjnej zostały rozstrzygnięte i nie

wymagają ponownego podjęcia, zwłaszcza, że skarżący nie dostarczył przekonujących argumentów uzasadniających odmienną ocenę i ponowne ich podjęcie.

Podkreślenia również wymaga, że skarżący zwracając uwagę na potrzebę wykładni przepisów prawa, odwołuje się ogólnie do art. 116 ustawy – Ordynacja podatkowa. Sąd Najwyższy nie jest zaś uprawniony do samodzielnego stawiania hipotez, które przepisy z oznaczeniem artykułu, paragrafu, ustępu ustawy wymagają wykładni bądź podjęcia zagadnienia prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2002 r., III CKN 760/00, LEX nr 53138 oraz wyrok z dnia 16 lipca 2004 r., II PK 266/13, LEX nr 1496286). Powyższy przepis reguluje bowiem zarówno przesłanki negatywne wyłączające odpowiedzialność członka zarządu (art. 116 § 1 pkt 1 lit. a i b i pkt 2) jak i pozytywne (art. 116 § 1), które między innymi wymagają wykazania bezskuteczności egzekucji z majątku spółki. W kwestii bezskuteczności egzekucji wypowiadał się Sąd Najwyższy wielokrotnie, między innymi w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 13 maja 2009 r., I UZP 4/09 (OSNP 2009 nr 23-24, poz. 319), a w skardze brak wyводу, który wykazałby konieczność ponownego dokonywania wykładni art. 116 § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 k.p.c. oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

